

***Natuurvriendelijk
verduurzamen***

Natuurvriendelijk verduurzamen voor uw woning én de dieren

U gaat uw woning verduurzamen. Een mooie stap naar het verlagen van uw stookkosten en het verminderen van de CO2 uitstoot. Maar wist u dat het voor bepaalde dieren niet zo gunstig kan uitpakken?

In geïsoleerde huizen kunnen dieren niet leven omdat er geen kieren of openingen meer zijn.

Daarom is natuurvriendelijk verduurzamen zo belangrijk. Door bijvoorbeeld het aanleggen van veel groen of het ophangen van nestkasten krijgen de dieren een kans. Hoe u zelf verantwoord op een natuurvriendelijke wijze uw woning kan verduurzamen leest u in deze brochure.

Oog voor de medebewoners

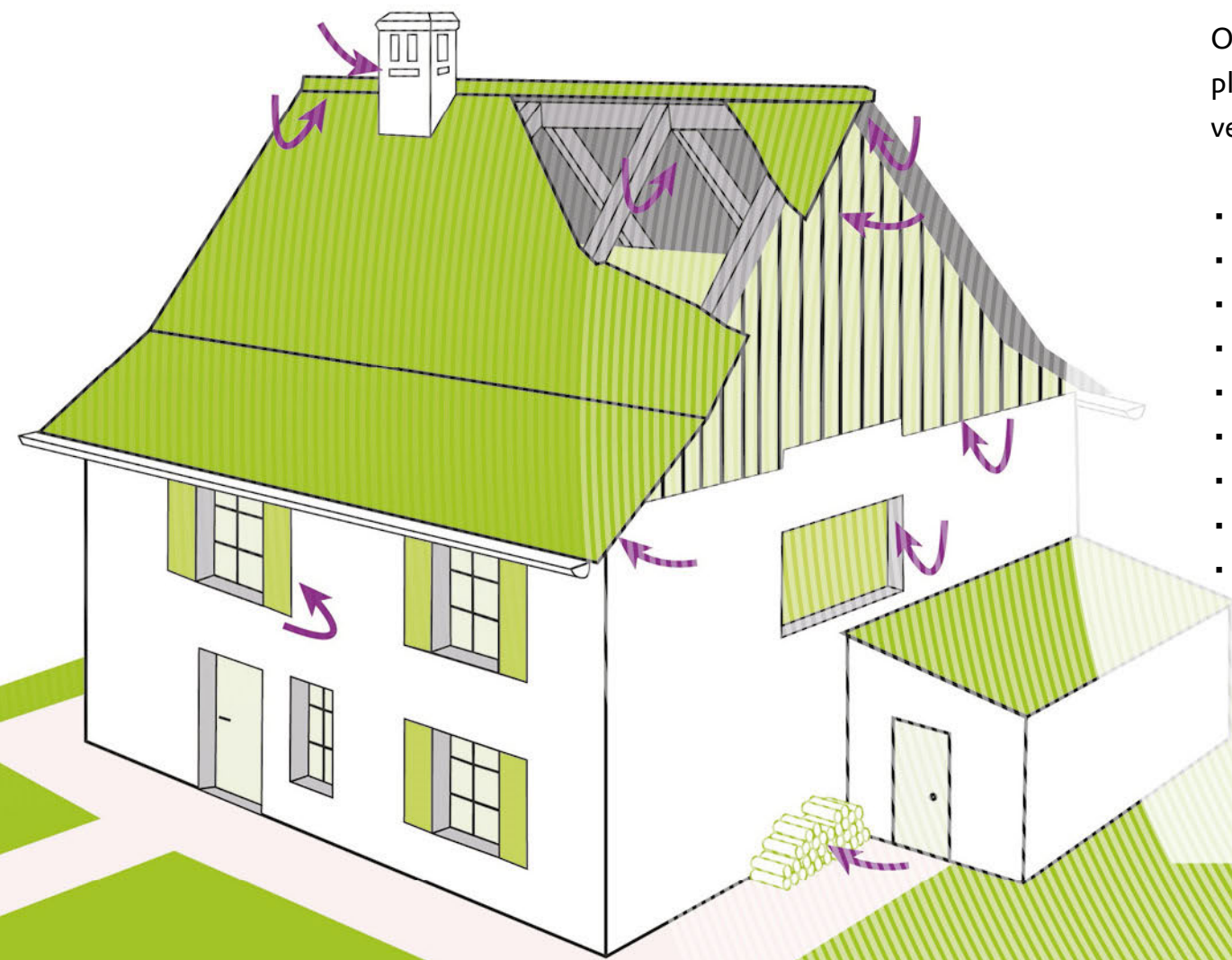

Het is goed mogelijk dat vogels, zoals mussen, spreeuwen of zwaluwen in uw woning nestelen. Ook kunnen er vleermuizen in de spouwmuren verblijven. Bij na-isoleren mag de muur daarom niet zomaar opgevuld worden met isolatiemateriaal. Bij elke maatregel is het belangrijk om goed te kijken naar de aanwezigheid van dieren.

Om welke maatregelen kan het dan gaan?

- Renovatiewerkzaamheden
- Dakisolatie
- Muurisolatie
- Glasisolatie
- Zonnepanelen
- Groen dak

Waar verblijven de dieren?

Op deze afbeelding ziet u de meest voorkomende plekken waar vogels, vleermuizen en andere dieren verblijven. De dieren zijn bijvoorbeeld te vinden:

- Onder de dakpannen
- Achter de dakrand via een kier
- Onder het dak, tussen dak en dakbeschot
- In een schoorsteen
- Achter luiken
- In de spouwmuur
- Achter gevelbetimmering
- Achter een loodslab bij de dakkapel of schoorsteen
- Achter of tussen de zonwering

de huismus

De huismus maakt vooral nesten onder dakpannen maar ook in gaten en kieren van gebouwen. De huismus blijft het gehele jaar in de buurt van het nest en gebruikt het nest het hele jaar. Hoort u in het voorjaar een zingend mannetje (veelal vanaf een hoge plaats zoals een dakgoot) dan zit er waarschijnlijk in de buurt een nest.

de gierzwaluw

Huismussen en gierzwaluwen broeden op vergelijkbare plekken. Broedplekken van de gierzwaluw zijn spleten en gaten in gebouwen, vooral onder daken. Om goed aan en af te vliegen is een nestplaats bijna altijd op meer dan 3 meter hoogte te vinden. De nesten van gierzwaluwen zijn niet zichtbaar en de vogels vliegen razendsnel naar binnen. Rond de broedplaatsen worden zogenaamde giervluchten uitgevoerd. Vanaf juni is het op dagen met mooi weer van 20:00 uur tot 23:00 uur erg druk boven een kolonie gierzwaluwen.

de vleermuis

Ziet u tijdens de schemering plotseling enkele vleermuizen boven uw tuin? Wanneer uw woning open stootvoegen heeft of wanneer er ruimte is tussen dakrand, gevelbekleding en gevel, dan kunnen daar vleermuizen wonen. Donkere verkleuring op de muur of droge keuteltjes (deze zien eruit als zwarte hagelslagjes) wijzen op een vleermuisverblijfplaats.

Wat kunt u doen?

vermijd kwetsbare periodes

Het is belangrijk dat u de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van de dieren uitvoert. De meest kwetsbare periode is over het algemeen de voortplantingsperiode. Deze periodes verschillen per dier. Dit betekent dat u het beste uw woning kan verduurzamen vanaf september tot en met februari. Hieronder ziet u wat de kwetsbare periodes zijn van de dieren. Deze periodes kunnen enkele weken eerder beginnen of enkele weken langer duren.

Kwetsbare periode

Vleermuis	Mei - Juli
Gierzwaluw	April - Augustus
Huismus	Maart - Augustus

**Voor de huismus gelden vorstperiodes ook als kwetsbaar.*

Gun de dieren hun plek

Voordat u werkzaamheden gaat uitvoeren kunt u maatregelen nemen om dieren een andere plek te geven. Plaats kasten voor de gierzwaluwen, huismussen en vleermuizen. Ook speciale dakpannen bieden ruimte voor vogels. Zorg bij nieuwe gevelbetimmering voor ruimtes waar vleermuizen of gierzwaluwen in weg kunnen kruipen of maak bijvoorbeeld de schoorsteen geschikt voor vleermuizen.

Dieren hebben naast de behoefte aan verblijfplaatsen ook plekken nodig voor voedsel en veiligheid. Verduurzaming kan prima samengaan met het verbeteren van het leefgebied. Laat begroeiing zoveel mogelijk intact of plant nieuwe doornige struiken, groenblijvende heesters of klimplanten. Maai het gazon wat minder vaak, maak een verwilderd plekje of een strook met wilde bloemen of onkruid als bron voor zaden en insecten.

De checklist groenbouwen helpt u om de juiste maatregel te kiezen: www.checklistgroenbouwen.nl

Vogel- en zoogdierenbescherming

De vogelbescherming en zoogdierverseniging hebben handige factsheets over vogels en vleermuizen. Scan de QR code voor meer tips of klik op de links.

Factsheet

na-isolatie vogelbescherming

<https://www.vogelbescherming.nl/docs/6e5b3be7-1bf3-4a3e-9e2f-ed5500f0c81c.pdf>

Factsheet

na-isolatie zoogdierverseniging

<https://www.zoogdierverseniging.nl/sites/default/files/2021-05/Factsheets%20maatregelen%20vleermuizen%20NA-ISOLATIE-digitaal%20DEF.pdf>

